

VI.
ORSZÁGOS ALKALMAZOTT NYELVÉSZETI
KONFERENCIA

Nyelvek és nyelvoktatás a Kárpát-medencében

I. kötet

Bessenyei György Könyvkiadó
Nyíregyháza
1996

TARTALOMJEGYZÉK

I. kötet

ELŐSZÓ	9
NYITÓ PLENÁRIS ÜLÉS	
<i>Pusztay János</i> : Közép-Európa nyelvi képe	11
<i>Bárdos Jenő</i> : A nyelvpedagógia fejlődése és tudatosulása	29
<i>Szabari Krisztina</i> : A nyelvi kérdés szabályozása az Európai Unióban, a fordítás és tolmácsolás jelenlegi gyakorlata, a jövő kihívásai – tanulságok Magyarország számára	51
A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV	
<i>Páncsaly Éva</i> : Az I. és II. igeragozás tanításának problémái külföldiek számára	84
<i>Aradi András</i> : Az igéből képzett -ás/-és végű főnevek és szerkezetek tanítása külföldieknek	98
<i>Hegedűs Rita</i> : Néhány érdekesség az időhatározók köréből – elmélet és gyakorlat a magyar mint idegen nyelv tanításában	107
<i>Páczekas Tibor</i> : Magyar nyelvoktatás a Hamburgi Egyetemen	114
<i>Révay Valéria</i> : Magyar nyelv könyvek finnnek	121
<i>H. Labore Júlia</i> : Egy variáció mikroszöveg feldolgozására	128
<i>Szűcs Tibor</i> : A magyar mint idegen nyelv grammatikája kommunikatív keretben	136

Szerkesztette:

Székely Gábor
a nyelvtudomány kandidátusa

Cs. Jónás Erzsébet
a nyelvtudomány kandidátusa

Kiadja a Bessenyei György Könyvkiadó

Felölös kiadó: Dr. Szabó Géza

Kiadóvezető: Kertész Sándor

ISBN 963 7170 86 3

Műszaki szerkesztő: Gyurikovits Gáborné

Készült 1000 példányban

a Bessenyei György Könyvkiadó nyomdájában

AZ UNIVERZÁLIS KVANTIFIKÁCIÓ ÉRTELMEZÉSE ÓVODÁS KORBAN¹

Gyuris Beáta

A jelen tanulmány két olyan kísérletet kíván bemutatni, amelyeket magyar óvodás korú gyermekekkel végeztem annak érdekében, hogy megfigyeljem, hogyan interpretálják a minden, univerzális kvantort tartalmazó mondatokat.

1. A jelenség

Philip (1995) a következő érdekes jelenségről számol be: az általa megkérdezt majdnem 300 amerikai 4-5 éves gyermek többsége az 1. ábra alatt látható kérdésre az (1) pontban szereplőkhöz hasonló válaszokat adta.

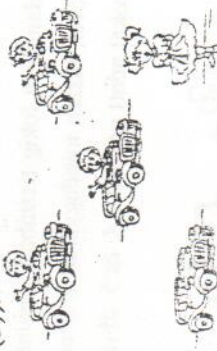
1. ábra

Is every boy riding a pony? (Minden fiú pónin lovagol?)

- (1) No. That pony has no boy on it.
(Nem, Azon a pónin nincs fiú.)
No. Nobody is riding that pony.
(Nem. Senki sem ül azon a pónin.)
No. One pony is not.
(Nem. Egy póni nem.)

Philip szerint a jelenség hátterében univerzális tendenciák állnak, amit leginkább az bizonyít, hogy azonos szituációban japán gyermekek is az (1) pontban szereplőkhöz hasonló válaszokat adtak. A későbbiekben részletesen ismertetendő kísérleteim célja ezen állítás megalapozottságának vizsgálata volt. A tapasztaltak előzetes illusztrálása érdekében tekintsük az alábbi két ábrát (2. és 3. ábra) és néhány magyar gyermek által az azokhoz kapcsolódó kérdésekre adott válaszokat (2) és (3).

(3).

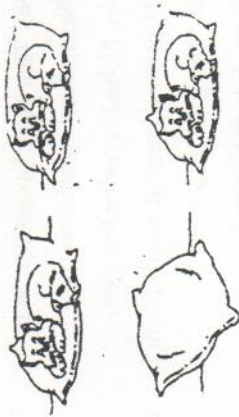

2. ábra

Minden kislány autót vezet?

- (2) Nem. Ebben az autóban nincs kislány.
Nem. Mert a kislány nem ül abban a piros kocsi-ban.
Nem. Mert itt egy lány, meg itt az autója.
Nem. Mert ebben nincs senki sem.

¹ Ezúton szeretnék köszönetet mondani Tornai Andrásné-nak, a gyöngyösi Katona József úti Óvoda vezetőjének és munkatársainak, akik a leírt kísérletek elvégzését számomra lehetővé tették és azokhoz rendkívül hasznos segítséget nyújtottak.

3. ábra

Minden cica alszik?

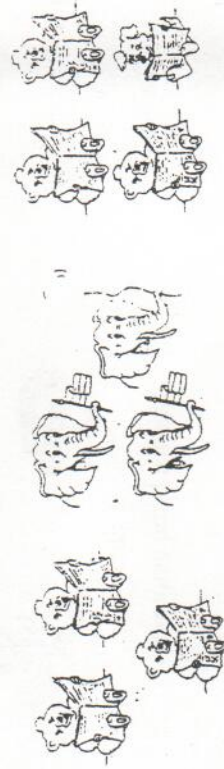
(3) Nem. Itt nincs cica.

Nem. Az egyik elment.

Nem. Ez nem alszik, itt nincs macska.

Nem. Három alszik csak, az egyik fel van kelve.

A felnőtt anyanyelvi beszélők azonos képek láttán a fenti kérdésekre igenlő választ adnak. Azonban túlzás lenne azt állítani, hogy az idézett gyermekek nem volnának valamilyen fókig tisztában a *minden* szó (és idegen nyelvi megfeleltetői) jelentésével, hiszen mindegyikük a felnőttekével megegyező (*igen*, illetve *nem*) válaszokat adott például a 4. és 5. ábrához tartozó kérdésekre:

4. ábra

Minden maci újságot olvas?

5. ábra

Minden elefánt zászlót lengel?

6. ábra

Minden maci újságot olvas?

2. A jelenség egy lehetséges magyarázata (Philip 1995)

Természetesen elképzelhető, hogy a tapasztalt jelenség csupán a kísérleti szituáció következménye, illetve arra vezethető vissza, hogy a gyermekek a logikai kompetencia alacsonyabb fokán állnak. Philip elmélete szerint azonban a jelenség tisztán nyelvészeti oldalról is megközelíthető, hiszen a válaszok, látszólagos furcsaságok ellenére, teljes összhangba hozhatók az univerzális grammatikával.

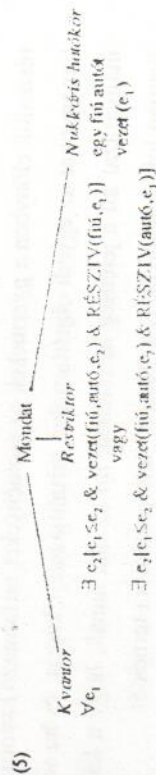
Amikor egy felnőtt arra kérünk, hogy a 2. ábra láttán válaszoljon a hozzá tartozó kérdésre, gondolatban két, egyedi objektumokat tartalmazóalmaz elenecinek összehasonlítását végzi el. Az egyik ilyen alalmaz a képen látható azon egyedekek alalmazza lesz, amelyek a kisfiú, míg a másik azon egyedekek, amelyek autót vezetnek. Igen-nel akkor válaszol a felhőtt a feltett kérdésre, ha a kisfiú alalmazának minden eleme egyben az autóvezetőkek alalmazának is eleme. Tehát a következő, hármas tagolású struktúrát rendeli a mondatához (Bach et al. 1995):

A(4)-ben ábrázolt logikai szerkezet első eleme maga az univerzális kvantor, jelen esetben a minden determináns. A második elem a restriktor, amely meghatározza az univerzális kvantor kvantifikációs tartományát, vagyis azon elemek alalmazát, amelyre a nukleáris hatókörben szereplő tulajdonságnak teljesnie kell.

lenik meg, vagyis kisebb korban a gyermek a képen szereplő összes objektumról ellenőrizi, vajon résztvevője-e egy adott eseménynek, később azonban már csak azokról, amelyek megfelelők a kérdésben is szerepeltek. Ennek következtében, a 3. ábrához kapcsolódó, (3)-ban idézett válaszok mind a maximalista stratégia bizonyítékai, hiszen a mondatban csupán egy szereplős, egyetlen macskát tartalmazó szituációra történik utalás.

A fentiek alapján, Philip szerint, a következő logikai szerkezet rendelődik a "szimmetrikus" stratégiát követő gyermeki interpretációban a minden univerzális kvantort tartalmazó *Minden kisfiú autót vezet* mondatához (ahol a $RÉSZTV(x, c)$ formula azt jelenti, hogy x az c esemény résztvevője).

Szavakban: Minden olyan minimális esemény, amely részese ménye egy fiú-autót-vezet eseménynek, és amelyben egy fiú vagy autó résztvevők, egyben olyan esemény is, amelyben egy fiú autót vezet.

Általánosan megfogalmazva: a "szimmetrikus" interpretációban a kvantifikációs tartományt olyan események alkotják, amelyeknek egy résztvevője az ez tartalmazó megfelelő esemény kienelt résztvevője, vagy a mondatban valamilyen referenciális kifejezéssel jelölt objektum.

A "maximalista" interpretáció szerkezete ezzel szemben a következő:

Azok az óvodás korú gyermekek, akik például a (2) pontban szereplő válaszokat adták, minden bizonnyal nem a (4)-ben ábrázolt logikai szerkezetet rendelik a *Minden kisfiú autót vezet* mondatához. Ők az univerzális kvantor kvantifikációs tartományában valószínűleg szituációkat, eseményeket helyeznek el.

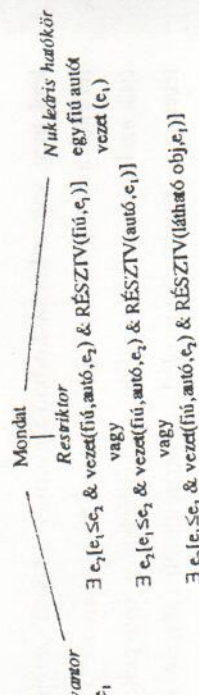
Az események az eseményszemantika definíciója szerint belső szerkezettel rendelkező struktúrák, egymással bizonyos kapcsolatban lévő, meghatározott számú objektum halmazai, amelyek között lehet egy megkülönböztetett is. Philip definiálja a részesemény fogalmát is, mégpedig olyan eseményként, amelyben a "tágabb" esemény megkülönböztetett résztvevőjén kívül egyetlen résztvevő sem juttatja azt a szerepet, amit ez utóbbi megkülönböztetett résztvevő. Valószínűsíthető, hogy ha egy mondat egyetlen univerzális determináns kvantort tartalmaz, ez a kvantor egyben a megkülönböztetett résztvevőt is kijelöli.² Két résztvevős eseménynek tekinthető például az, amikor egy kisfiú vezet egy autót, ahol a kisfiú a megkülönböztetett résztvevő. Ennek az eseménynek részeseménye például egy magában álló autó, amely a kisfiú megérkezésére vár, de nem részeseménye az az esemény, amikor egy kislány vezeti az autót.

A fentebb, a (2) pont alatt idézett feleletek között találhatunk olyat, amely a képen a magányosan álló, de említett objektum (üres autó) jelenlétét emeli ki, míg vannak olyanok is, amelyek a kérdésben nem említett, de a képen szereplő kislány jelenlétét is megemlíti. Philip szerint e két, általa szimmetrikus, illetve *maximalista* jelzőkkel illetett stratégia két, egymástól elkülönülő fejlődési lépcsőfokot jelez. Ezek közül először a maximalista stratégia je-

2 Az eseményekre épülő logikai szerkezet létezősültségét bizonyítja, hogy az nemcsak a gyermeki gondolkodást jellemezheti, hiszen a felnőttek is ilyen szerkezetet rendelnek például a mindig univerzális kvantort tartalmazó mondatokhoz, például (1)-hez:

(1) Amikor Péter fáradt, mindig rosszkedvű.
Egy felnőtt ugyanis akkor tekinti az (1) mondatot igaznak, ha mindazon szituációk események, amelyekben Péter fáradt, egyben olyan szituációk is, amelyekben Péter rosszkedvű.

(6)

Szavakban: Minden olyan minimális esemény, amely részese egy fiú-autót-vezet eseménynek, amelynek egy fiú vagy egy autó (vagy) mindkettő vagy valamely más, a képen látható objektum résztvevője, egyben olyan esemény is, amelyben egy fiú autót vezet.

Természetesen a fentiek alapján felvetődik a kérdés, hogy vajon miért részesítik előnyben a gyermekek az eseményeket tartalmazó kvantifikációs tartományokat az egyedi objektumokat tartalmazóhoz képest, és ha valóban ez a magyarázat áll a jelenség hátterében, mi az oka annak, hogy a későbbiek folyamán fokozatosan ők is a "felölt" interpretációra térnek át.

A természetes nyelvi kvantifikációval foglalkozó kutatások (Bach et al. 1995) igazolták, hogy bár vannak olyan természetes nyelvek, amelyek nem tartalmaznak determináns kvantorokat (a *minden*, *néhány*, *legalább öt*, stb. megfelelőit), minden nyelv tartalmaz a *mindig*, *általában*, *soha* adverbium kvantorokhoz hasonló szavakat. Az ezekhez tartozó kvantifikációs tartomány (ld. 1. lábjegyzet) eseményeket tartalmaz. Kézenfekvőnek tűnik tehát a magyarázat, hogy az eseményeken alapuló kvantifikáció általánosabb, az univerzális grammatikában egyedül rendelkezésre álló opció, amelyet kiegészítendő bizonyos nyelvekben jelölt opcióként megjelenik az objektumokra épülő kvantifikáció is.

Arra a kérdésre pedig, hogy miért kezdik a gyermekek egy idő után az objektumok halmazára épülő kvantifikációt előnyben részesíteni, valószínűleg pragmatikai magyarázat adható. Philip szerint felismerik, hogy a szituációra

épülő interpretáció segítségével nem mindig szereznek helyes információt a világról.

3. Kísérletek magyar gyermekekkel

Az alább ismertetendő két kísérlet céljai a következők voltak:

1. Annak a kérdésnek a szisztematikus vizsgálata, hogy vajon a magyar gyermekek hasonlóképpen reagálnak-e az egyetlen determináns kvantort tartalmazó mondatokra, mint amerikai és japán társaik.
2. A fentiek teljesülése esetén magyarázható-e viselkedésük a Philip által lefektetett és fentebb vázolt szabályszerűségek feltételezésével?

3.1. 1. Kísérlet

a) Kísérleti személyek

Az ismertetendő kísérletben összesen 20 óvodás gyermek vett részt. Közülük 18 adott értékelhető válaszokat, akiknek átlag életkora 5 év és 7 hónap volt. A legfiatalabb 4 éves és 7 hónapos, a legidősebb 6 éves és 7 hónapos volt.

b) A kísérlet menete

A kísérlet során arra kértem a gyermekeket, hogy igen-nel vagy nem-nel válaszoljanak 16 kérdésre, a kérdésekhez tartozó egy-egy kép alapján. A színes képek, amelyek közül néhánynak a fekete-fehér megfelelőjét a 2-6. ábra tartalmazza, állat-, illetve emberfigurákat ábrázoltak megszokott vagy az átlagosnál kissé szokatlanabb szituációkban. Amennyire a gyermek nem-mel válaszolt egy adott kérdésre, minden esetben feltettem neki a "Miért nem?" kérdést is. A kísérlet folyamán a kedvező atmoszféra megteremtése érdekében a mindig fel-

írtam néhány személyes kérdést is a gyermekeknek a képeken látható dolgokkal kapcsolatos esetleges élményeikről.

c) A tesztmondatok

A tesztkérdéseket és az azokhoz tartozó képek leírását, a kérdésekre adandó felelő válaszokat, illetve az azzal ellentétes gyermeki válaszok számát és azok közül a maximalista indokkal kiegészülőket a következő, 1. táblázat mutatja. A kísérleti mondatok általános szerkezete a következő volt:

1. minden + köznév (élőlényt jelölő, a mondat alanya) - köznév (élő vagy élettelen, a mondat tárgya) - ige (tárgyas)
2. minden + köznév (élőlényt jelölő, a mondat alanya) - ige (tárgyatlan)

Kérdés	Kép jellege	Felnőtt válasz	Ellentétes gyermeki válasz	Ebből max. indok
1 Minden kislány autót vezet? Minden sünit almát eszik? Minden kismalac kocsit húz?	két szereplős szituációk + tárgynak megf. magányos obj. (+ nem említett élőlény) 2. ábra	igen	11 6 16	5 5 -
2 Minden kislány autót vezet? Minden kutya csontot rág? Minden maci újságot olvas? Minden sünit almát eszik?	két szereplős szituációk + nem említett élőlény 6. ábra	igen	6 4 7 2	3 2 6 -
3 Minden kislány integet? Minden cicát alszik? Minden kutya fut?	egy szereplős szituációk + nem említett élőlény vagy dolog 3. ábra	igen	5 13 51	5 13 5

Kérdés	Kép jellege	Felnőtt válasz	Ellentétes gyermeki válasz	Ebből max. indok
4 Minden kutya fehér? Minden kutya fut? Minden elefánt zászlót lenget? Minden kislány cicát simogat? Minden kacsa úszik?	egy vagy két szereplős szituációk, de az alanynak megf. élőlények között van olyan, amely nem rendelkezik a kívánt tulajdonsággal 5. ábra	nem	1 2 2 1 1	- - - - -
5 Minden maci újságot olvas?	Két szereplős szituációk 4. ábra	igen	2	-

1. táblázat

A kísérletben használt képek első csoportja (pl. 2. ábra), két szereplős szituációkat, valamint néhány további, a mondat tárgyának megfelelő, magányos (üres autó), illetve a kérdésben említésre nem került figurát (kislány) ábrázolt. Amennyiben a gyermek lagadó válasza indoklásaként a tárgynak megfelelő, magányos figura jelenlétére hivatkozott, akkor a "szimmetrikus" stratégiát követte az interpretáció során, ha a mondatban nem említett dologra, akkor pedig a "maximalista" stratégiát.

A második csoportba szintén két szereplős szituációkat ábrázoló képek tartoztak (pl. 5. ábra), ezeket a mondatban nem említett objektumok egészítették ki (pl. itt a kutya), amelyek vagy egymagukban, vagy a mondat tárgyának megfelelő objektummal együtt szerepeltek. Amennyiben a gyermek lagadó választ adott a feltett kérdésre, biztosra vehető, hogy a maximalista stratégiát követte. (Ezt indokaik is alátámasztották, bár nem minden gyermek tudta indokát megfogalmazni.)

A harmadik csoport egy szereplős szituációkat tartalmazott (pl. 3. ábra). Nemleges válasz (amit az említetlen objektumra - pl. üres párnára) történő hivatkozás egészített ki, szintén "maximalista" interpretációra utalt.

A negyedik képcsoporttal azt kívántam tesztelni, vajon a gyermekek elcsajátították-e a *minden* jelentésének legfontosabb elemét (azt, hogy ez egy helymaz minden elemétől megkívánja, bármilyen minőségűek legyenek is, hogy rendelkezzenek egy bizonyos tulajdonsággal), hiszen akár a felnőtt, akár a szimmetrikus vagy maximalista stratégiát alkalmazta valaki, ezekre a kérdésekre nemleges választ kellett adnia.

A legutolsóként felsorolt mondathoz tartozó kép (4. ábra) szintén az előbbi célt szolgálta, azzal a különbséggel, hogy ez stratégiától függetlenül igenlő választ kívánt meg.

3.2. 2. Kísérlet

a) Kísérleti személyek

A maximalista interpretációknak az előző kísérletben tapasztalt magas aránya miatt a második kísérletben 14 kissé idősebb, de még mindig óvodás gyermeket vizsgáltam. Közülük is voltak ketten, akik értékelhetetlen válaszokat adtak, és akiket az összesítésnél nem vettem figyelembe. A gyermekek átlag életkorában az esetben 6 év 7 hónap volt, a legfiatalabb 6 éves, a legidősebb 6 éves és 9 hónapos volt.

b) A kísérlet menete

A gyermekekkel ez alkalommal 11 képről beszélgettünk, amelyeket az előző kísérletben használt 16 kép közül választottam ki, de eldöntendő kérdések helyett ezúttal állításokkal szembesítettem őket, amelyeket egy kitöltött füllenőse kisfiúnak tulajdonítottam. A gyermekek feladata az volt, hogy minden képre

vonatközön megállapítsák, vajon az ahhoz tartozó mondat kimondásakor igazat mondott vagy füllentett a képzetbeli kisfiú.

c) A tesztfeladatok

A tesztmondatokat, a hozzájuk tartozó képek leírását, a "felnöttes" válaszokat, illetve a gyermekek által adott különböző válaszok számát a 2. táblázat tartalmazza. A tesztmondatokat az előző kísérlethez képest 4 esetben változtattam meg, mégpedig oly módon, hogy ezekben a *minden* univerzális kvantort a tárgyjal jelölő névszóhoz kapcsoltam, és ezt a főnévi csoportot helyeztem mondatkezdő pozícióba. Ezt követte az alanyt jelölő pusztá névszó, majd az ige. (pl. *Minden újságot maci olvas, vagy Minden cicát kislány simogat*.) Ennek a változtatásnak a célja az volt, hogy megfigyeljem, az így nyert, univerzálisan kvantifikált főnévi csoport által jelölt élettelen objektum átveszi-e a megkülönböztetett résztvevő szerepét a szituációkban gondolkodó gyermekekénél.

Kérdés	Kép jellege	Felnöt választ	Felnötös gyermek választ	Ebből max. index
1 Minden kisfiú autót vezet? Minden simi almát eszik? Minden kocsi kismalac húz?	két szereplős szituációk + tárgyjak megf magányos obj (+ nem említett élőlény) 2. ábra	igen igen igen	4 2 1	- - -
2 Minden újságot maci olvas? Minden alma simi eszik?	két szereplős szituációk + nem említett élőlény 3. ábra	nem	- 1	- -

2. táblázat

Kérdés	Kép jellege	Felnőtt válasz	Ellentétes gyermeki válasz	Ebből max. index
3 Minden kislíu integet? Minden cica alszik? Minden kutya fut?	egy szereplős szituációk + nem említett élőlény vagy dolog 3. ábra	igen	4 3 -	4 3 -
4 Minden kutya fehér? Minden elefánt zászlót lenget?	egy vagy két szereplős szituációk, de az alanynak megf. élőlények között van olyan, amely nem rendelkezik a kívánt tulajdonsággal 5. ábra	nem nem igen	- - 6	- - -

2. táblázat

3.3. A két kísérlet eredményeinek értékelése

A két kísérlet során vizsgált harminc 4 év 7 hónap és 6 év 9 hónap közötti gyermek közül négyen (13%) adtak minden kérdésre a felhőttekével megegyező válaszokat. 21 (70%) gyermek adott legalább egy kérdésre olyan választ, amely "maximalista" interpretációt követ. 5 (17%) olyan gyermek volt a mintában, akik a maximalista stratégiát sohasem alkalmazták, csak alkalmazkénál a szimmetrikus stratégiát. Ez azt jelenti, hogy a gyermekek 83%-ánál fordultak elő olyan válaszok, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az egyet-

len determináns kvantított tartalmazó mondatokat eseményekre épülő logikai szerkezetek interpretációját. Ez utóbbi adat körülbelül megegyezik a Philip által vizsgált minta hasonló adatával, ott ugyanis a gyermekek 15%-a adott végig felhőtt választ. Fontos azonban megjegyeznünk, hogy az általa vizsgált gyermekek jóval fiatalabbak, 3 év 3 hónap és 5 év 10 hónap közöttiek voltak, mégis, csupán 53%-uk adott maximalista interpretációra utaló válaszokat, a magyar gyermekek 83%-ával szemben. Az eltérés egyik okát e pillanatban abban látom, hogy kísérleteim elvégzéséhez én az övétől különböző képeket használtam. (A képek tartalmát elsősorban az alkalmas - gyermekek által ismert és jól reprezentálható - igék határozták meg.) A kísérlet folyamán csodálkozva tapasztaltam, hogy például a 3. számú ábrához kapcsolódó kérdésre a gyermekek sokkal nagyobb százaléka adott tagadó választ (és így a "maximalista" táborot gyarapítva), mint más, hasonló ábrák esetében. E különbség oka valószínűleg pszichológiai természetű, bizonyára a cica közelebb áll a gyermekekhez, így hiányát jobban szóvá teszik, mint esetleg egy másik figuráét. Ez a tény a kísérleti anyagok még gondosabb kiválasztására hívja fel a figyelmet.

Philippel ellentétben, legalábbis e korlátozott minta alapján, nem vagyok azonban arról meggyőződve, hogy a szimmetrikus és a maximalista stratégiák alkalmazása két különböző fejlődési fázist határozna meg, ugyanis még azon nagyobb gyermekek esetében is találunk egy-egy "maximalista" választ, akik a kérdések többségére felhőtt módon válaszolnak. Természetesen ennek a kérdésnek az eldöntése longitudinális vizsgálatokat igényelne, de az valószínűnek látszik, hogy a gyermekek abszolút kora nem mérvado e tekintetben.

A fenti kísérletek azonban alátámasztják azt az elképzelést, mely szerint az óvodás korú gyermekek, valószínűleg anyanyelvre való tekintet nélkül, a determináns univerzális kvantított tartalmazó mondatok interpretálása során a kvantifikációs tartományba szituációkat vagy eseményeket képeznek, egyedi

objektumok helyett. A kvantornak a tárgyat jelölő névszóhoz történő kapcsolása alátámasztotta Philip azon megítélését is, hogy a szituációkban gondolkodó gyermek a kvantifikált névszó által jelölt dologgal azonosítja az esemény megkülönböztetett résztvevőjét. A "felelős" interpretációra való áttérés útja és időpontja mind az egyének mind az anyanyelvek szempontjából mutat hat különbségeket. Ennek alátámasztására egy rövid párbeszédet kívánok bemutatni, amely a kísérletben résztvevő egyik gyermek és közöttem zajlott le a 3. ábrával kapcsolatban.

(11) Gy. B.: Minden cica alszik ezen a képen?

Gyermek: Nem.

Gy. B.: És miért nem?

Gyermek: Minden cica aludik, csak ithagya egyik a párnáját.

Amint jól megfigyelhető, a gyermek második válaszában megismétli azt az információkat, amelyet korábban hamisnak ítélt, de itt a *minden* szót már érzékeltetően az objektumok halmazán történő kvantifikációra alkalmazza.

A fentiekben ismertetett kísérletek a gyermeki nyelvhasználat és gondolkodás egyik igen specifikus jelenségét vizsgálták. Úgy gondolom azonban, hogy a hasonló jellegű kutatások eredményei nemcsak a pszicholingvisztika számára hasznosíthatók, de hozzájárulhatnak az univerzális grammatika összetevőinek kutatásához, és empirikus bizonyítékot nyújthatnak az eseményszemantikai elméletek létezésének igazolására is.

Bibliográfia

- Bach, Emmon et al. (szerk.) (1995), *Quantification in Natural Languages*. Dordrecht: Reidel.
- Kiefer Ferenc (szerk.) (1993), *Strukturális magyar nyelvten*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Parsons, Terence (1994), *Events in the Semantics of English*. Cambridge, Mass.: The MIT Press.
- Philip, William (1995), *Event Quantification in the Acquisition of Universal Quantification*. Doctoral dissertation, University of Massachusetts at Amherst.